

**РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

30.06.2026 № 197-од

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які
забезпечують викладання іноземних мов (англійська, німецька,
французька, польська)

«СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ВІД
ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ»

Рівне – 2026

Розробники: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Бобрикова Юлія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання і змісту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти; Радисюк Інна Павлівна, старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти).

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників щодо сучасних методик і технологій викладання іноземних мов.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 30.06.2026 до 30.06.2031 року.

Рецензенти:

Скоропляс Сергій, заступник директора з адміністрування та розвитку Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Колмакова Ірина, вчитель опорного закладу Балашівський ліцей Березнівської міської ради Рівненського району Рівненської області.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасна іншомовна освіта в умовах реалізації реформи Нової української школи орієнтована на формування компетентної особистості, здатної використовувати іноземну мову як реальний засіб комунікації, міжкультурної взаємодії, навчання, професійного розвитку та інтеграції в європейський і світовий простір. Особливого значення набуває компетентнісний і комунікативно-діяльнісний підходи, спрямовані на розвиток іншомовної комунікативної компетентності, критичного мислення, автономності, творчості, співпраці та здатності застосовувати мову в життєвих ситуаціях.

Програму розроблено відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, наказу Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904, професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225, а також інших чинних нормативно-правових актів у сфері освіти.

Актуальність програми зумовлена необхідністю професійного розвитку педагогічних працівників, які забезпечують викладання іноземних мов, відповідно до сучасних державних пріоритетів, вимог Державного стандарту базової середньої освіти, Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) та оновлення змісту базової середньої освіти. Програма спрямована на вдосконалення предметно-методичної, мовно-комунікативної, цифрової, оцінювально-аналітичної та прогностичної компетентностей учителя іноземної мови.

Особливу увагу приділено проектуванню компетентнісно орієнтованого уроку іноземної мови, комунікативно-діялісному підходу, формувальному оцінюванню, розвитку чотирьох видів мовленнєвої діяльності, інтегрованому навчанню CLIL, проєктній діяльності, розвитку критичного мислення, міжкультурної компетентності, використанню автентичних матеріалів і створенню безпечного іншомовного освітнього середовища.

Важливим напрямом професійного розвитку сучасного вчителя іноземної мови є готовність до педагогічно доцільного використання цифрових сервісів і технологій штучного інтелекту для створення навчальних матеріалів, диференціації завдань, розвитку говоріння, письма, читання й аудіювання, організації формувального оцінювання та надання зворотного зв'язку з дотриманням академічної доброчесності й етичних принципів.

Згідно з концептуальними засадами Нової української школи вчитель іноземної мови виступає організатором іншомовної взаємодії, фасилітатором, наставником і консультантом, створює умови для активного використання мови учнями, добирає зміст відповідно до віку, рівня володіння мовою та освітніх

потреб, застосовує сучасні методики навчання й оцінювання та підтримує індивідуальну траєкторію поступу кожного здобувача освіти.

Основними напрямками підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які забезпечують викладання іноземних мов, є розвиток професійних компетентностей, удосконалення сучасних методик формування іншомовної комунікативної компетентності, упровадження компетентнісного та комунікативно-діяльнісного підходів, використання цифрових технологій і штучного інтелекту, а також удосконалення підходів до оцінювання результатів навчання та створення безпечного іншомовного освітнього середовища.

Цільова група: педагогічні працівники закладів освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: до викладання за освітньою програмою залучаються педагогічні працівники, які мають відповідну фахову освіту за спеціальністю та кваліфікацію.

Форма підвищення кваліфікації: очна, очна (з використанням технологій дистанційного навчання).

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання іноземних мов, через удосконалення раніше набутих та набуття нових професійних компетентностей, необхідних для реалізації компетентнісного, комунікативно-діяльнісного та особистісно орієнтованого навчання відповідно до вимог НУШ.

Завдання підвищення кваліфікації:

забезпечити розвиток ключових і професійних компетентностей педагогічних працівників, які забезпечують викладання іноземних мов;

поглибити знання щодо вимог Державного стандарту базової середньої освіти, модельних навчальних програм, CEFR та сучасних психолого-педагогічних засад іншомовного навчання;

удосконалити вміння проектувати та реалізовувати сучасний урок іноземної мови із застосуванням компетентнісного, комунікативно-діяльнісного, діяльнісного, інтегрованого та проєктного підходів;

сформувати здатність організовувати активну іншомовну мовленнєву діяльність учнів, розвивати говоріння, аудіювання, читання і письмо, критичне мислення, співпрацю та міжкультурну компетентність;

удосконалити навички використання цифрових платформ, сервісів і технологій штучного інтелекту для підготовки матеріалів, персоналізації навчання, оцінювання й зворотного зв'язку;

поглибити знання щодо формувального та підсумкового оцінювання результатів навчання з урахуванням груп результатів і рівнів володіння мовою;

сприяти створенню безпечного, інклюзивного, мотивувального та комунікативно насиченого іншомовного освітнього середовища;

розвивати професійну рефлексію, готовність до безперервного професійного розвитку та впровадження сучасних методик іншомовної освіти;

сприяти готовності педагогів інтегрувати профорієнтаційний компонент та реальні життєві комунікативні ситуації в навчання іноземної мови.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225: предметно-методична компетентність (А2), інформаційно-цифрова компетентність (А3), оцінювально-аналітична (Г3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

знання сучасних підходів до навчання іноземних мов, вимог Державного стандарту базової середньої освіти, модельних навчальних програм, Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) та особливостей формування іншомовної комунікативної компетентності;

розуміння принципів комунікативно-діяльнісного, компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого та особистісно орієнтованого навчання;

уміння проєктувати й реалізовувати сучасний урок іноземної мови відповідно до очікуваних результатів навчання, вікових особливостей і рівня мовної підготовки учнів;

здатність розробляти компетентнісно орієнтовані комунікативні завдання для розвитку говоріння, аудіювання, читання та письма, інтегрувати наскрізні вміння в освітній процес;

уміння застосовувати CLIL, проєктні технології, автентичні матеріали, інтерактивні методи та цифрові ресурси для створення реальних комунікативних ситуацій;

здатність педагогічно доцільно використовувати цифрові платформи, онлайн-сервіси та технології штучного інтелекту для підготовки навчальних матеріалів, диференціації навчання, оцінювання та забезпечення зворотного зв'язку;

уміння здійснювати формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчання, розробляти критерії, рубрики й чеклісти, аналізувати результати навчальної діяльності учнів;

здатність створювати безпечне, толерантне, інклюзивне та мотивувальне іншомовне освітнє середовище;

здатність проєктувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку, здійснювати педагогічну рефлексію та впроваджувати інноваційні методики навчання;

готовність інтегрувати профорієнтаційний компонент у зміст іншомовної освіти та демонструвати практичну цінність володіння іноземною мовою для подальшого навчання, академічної мобільності й професійного самовизначення учнів.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, справедливості, прозорості та відповідності меті й очікуваним результатам навчання. Оцінювання спрямоване на визначення рівня сформованості професійних компетентностей слухачів, зокрема здатності застосовувати набуті знання й уміння у професійній діяльності, приймати обґрунтовані педагогічні рішення, аналізувати власний досвід, здійснювати професійну рефлексію та презентувати результати роботи.

Підтвердження результатів навчання здійснюється за умови опанування слухачем не менше 70 % обсягу програми, виконання обов'язкових навчальних завдань та участі в передбачених програмою видах навчальної діяльності.

Для оцінювання результатів навчання використовуються такі інструменти: тестові завдання для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу за темами модулів програми;

практичні завдання, що передбачають моделювання професійних ситуацій, розроблення компетентісно орієнтованих і диференційованих завдань з іноземної мови, проєктування фрагментів уроків, добір методів і прийомів навчання, розроблення критеріїв та інструментів оцінювання, використання цифрових ресурсів, онлайн-сервісів і технологій штучного інтелекту.

Підсумковий рівень навчальних досягнень слухачів визначається за такими критеріями: виконання тестових завдань із результатом не менше 70 % правильних відповідей; актуальність, практична цінність, методична обґрунтованість та доцільність виконаних практичних завдань, кейсів і мініпроєктів; здатність застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання професійних і педагогічних ситуацій; рівень професійної рефлексії та активності, що виявляється у здатності до самооцінювання, усвідомленні власного професійного зростання та готовності впроваджувати набуті знання й сучасні освітні практики у професійну діяльність.

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво (сертифікат) про підвищення кваліфікації відповідно до встановленого зразка обсягом 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Вартість програми: узгоджується додатково (враховуючи кількість слухачів).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Реалізація програми ґрунтується на засадах гнучкості, варіативності, науковості, практичної спрямованості та безперервного професійного розвитку, з орієнтацією на професійні потреби педагогічних працівників, які забезпечують викладання іноземних мов в закладах освіти.

Програмою передбачено проведення інтерактивних лекцій із використанням сучасних цифрових технологій, проблемно-пошукових методів навчання, професійних дискусій та аналізу педагогічних практик.

Практичні заняття спрямовані на формування й удосконалення професійних компетентностей учителя іноземної мови, розвиток умінь проєктувати компетентісно та комунікативно орієнтований освітній процес, створювати мовленнєві ситуації, компетентнісні завдання, інструменти формувального оцінювання, використовувати CLIL, проєктні технології, цифрові сервіси і системи ШІ, добирати автентичні матеріали та адаптувати навчання до рівня й освітніх потреб учнів.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів, виконання практичних завдань, тестування, розроблення власних навчально-методичних матеріалів і рефлексію щодо результатів професійної діяльності (за потреби).

Підсумкове оцінювання передбачає участь слухачів у підсумковій конференції з обміну професійним досвідом (відповідно до програми курсів) та виконання підсумкового тестування (20 запитань) з метою перевірки рівня засвоєння змісту програми й сформованості професійних компетентностей.

Максимальна кількість балів за результатами навчання становить 100. Успішним вважається проходження підсумкового оцінювання за умови отримання не менше 70 балів. Слухачі, які успішно виконали програму, представили власний професійний досвід (якщо це передбачено програмою) та пройшли підсумкове оцінювання, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації.

Зміст програми складається з 2 модулів та взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає 30 год. З них: 8 год. – лекційні заняття, 16 год. – практична робота, 2 год. – самостійна робота, 4 год. – підсумкові заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове забезпечення реформи загальної середньої освіти					
Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення реалізації реформи загальної середньої освіти та документування у менеджменті закладу освіти	2				2
Тема 1.2. Профорієнтація як складова Нової української школи	2				2
Тема 1.3. Формування безпечного освітнього середовища в умовах сучасних викликів	2				2
Тема 1.4. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи		2			2
Тема 1.5. Особливості реалізації іншомовної освіти в Державному стандарті базової середньої освіти	2				2
Разом за модулем	8	2			10
МОДУЛЬ 2. Організація освітнього процесу та методика навчання іноземних мов					
Тема 2.1 Мотиваційні стратегії та методи активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках іноземних мов		2			2
Тема 2.2. Оцінювання результатів навчання учнів у Новій українській школі		2			2
Тема 2.3. Комунікативно-діяльнісний підхід як основа формування іншомовної компетентності		2			2
Тема 2.4. Інтегроване навчання та CLIL на уроках іноземних мов		2			2
Тема 2.5. Цифрові інструменти та технології штучного інтелекту на уроці іноземної мови			2		2

Тема 2.6. Проєктні технології та розвиток критичного мислення на уроках іноземних мов		2			2
Тема 2.7. Можливості для саморозвитку педагогічних працівників		2			2
Тема 2.8. Рефлексія як складова сучасного уроку: методи та прийоми рефлексії		2			2
Разом за модулем		14	2		16
Підсумкові заходи				4	4
Усього	8	16	2	4	30

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове забезпечення реформи загальної середньої освіти

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення реалізації реформи загальної середньої освіти та документування у менеджменті закладу освіти

Нормативно-правові засади функціонування та розвитку загальної середньої освіти в умовах реалізації освітньої реформи. Основні законодавчі й нормативні документи, що регламентують організацію освітнього процесу та професійну діяльність педагогічних працівників. Державний стандарт базової середньої освіти та нормативне забезпечення його реалізації.

Документування управлінської та педагогічної діяльності в закладі освіти. Види організаційно-розпорядчих і навчально-методичних документів, вимоги до їх оформлення та ведення. Цифровізація документообігу. Відповідальність педагогічних працівників за дотримання вимог законодавства, академічної доброчесності та захисту персональних даних.

Тема 1.2. Профорієнтація як складова Нової української школи

Концепція професійної орієнтації в НУШ, її складові та особливості. Методичні й нормативні засади профорієнтаційної роботи. Цілі, завдання, етапи, форми профорієнтаційної роботи в закладі освіти. Роль взаємодії сім'ї та закладу освіти у професійному самовизначенню старшокласників. Критерії і показники та оцінка ефективності профорієнтаційної роботи в закладі освіти.

Професійне консультування старшокласників. Роль навчальних предметів та освітніх галузей у виборі професії. Алгоритм вибору професій.

Методики діагностування та самодіагностики щодо професійного орієнтування школярів, роль вчителя-предметника, класного керівника, шкільного психолога у виборі подальшої професії учасниками освітнього процесу. Класифікація професій, професії майбутнього. Зарубіжний досвід у впровадженні профорієнтації в освіті. Світовий та державний досвід планування і побудови кар'єри. Навчальні заклади Рівненщини, огляд пропонуванних професій і спеціалізацій для вступу після 9-х та 11-х класів.

Тема 1.3. Формування безпечного освітнього середовища в умовах сучасних викликів

Створення безпечного освітнього середовища як одне з першочергових завдань закладу освіти в умовах сучасних викликів. Нормативно-правове забезпечення організації безпечного освітнього середовища. Реалізація положень Концепції НУШ та Конвенції ООН про права дитини щодо забезпечення безпечного, інклюзивного та дружнього до дитини освітнього простору.

Організація фізично та психологічно безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану. Алгоритми дій учасників освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях, правила безпечної поведінки та використання укриттів.

Створення умов для доступності освітнього простору для всіх учасників освітнього процесу.

Психологічна безпека та підтримка здобувачів освіти. Формування культури взаємоповаги, емпатії, толерантності та прийняття різноманітності. Інструменти психологічної підтримки дітей, елементи першої психологічної допомоги, ігрові та інтерактивні техніки. Особливості педагогічної взаємодії з дітьми з числа внутрішньо переміщених осіб та адаптація освітнього процесу до їхніх потреб.

Тема 1.4. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи

Компетентнісний підхід як основа професійного розвитку педагогічних працівників, підвищення їхньої професійної мобільності, здатності до адаптації в умовах освітніх змін та готовності до впровадження нових стандартів у професійній діяльності.

Теоретичні та практичні аспекти реалізації компетентнісного підходу в системі професійного розвитку педагогічних працівників закладів освіти в умовах Нової української школи. Сучасні тенденції щодо формування готовності педагогічних працівників до безперервного професійного розвитку, самоосвіти, рефлексії власної професійної діяльності, визначення індивідуальних професійних потреб і побудови персональної траєкторії професійного зростання.

Сучасні підходи до розвитку професійних компетентностей педагогічних працівників, можливості формальної, неформальної та інформальної освіти, інноваційні форми й технології професійного навчання.

Особливості організації та проходження підвищення кваліфікації педагогічних працівників на цифровій платформі «Вектор», можливості вибору програм підвищення кваліфікації, форм і напрямів професійного розвитку відповідно до індивідуальних професійних потреб.

Розвиток здатності педагогічних працівників застосовувати набуті знання та компетентності для вдосконалення освітнього та управлінського процесів, упровадження сучасних педагогічних технологій навчання й виховання, цифрових інструментів та інноваційних освітніх практик.

Тема 1.5. Особливості реалізації іншомовної освіти в Державному стандарті базової середньої освіти

Нормативні засади організації іншомовної освіти в базовій середній школі. Мета, завдання та зміст мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта) відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. Компетентнісний потенціал іншомовної освіти. Формування ключових компетентностей і наскрізних умінь засобами іноземної мови.

Орієнтири для визначення результатів навчання учнів. Взаємозв'язок між вимогами Державного стандарту, модельними навчальними програмами та організацією освітнього процесу.

Особливості реалізації компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів у навчанні іноземних мов. Урахування вікових особливостей, освітніх потреб та рівня мовної підготовки здобувачів освіти.

МОДУЛЬ 2. Організація освітнього процесу та методика навчання іноземних мов

Тема 2.1. Мотиваційні стратегії та методи активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках іноземних мов

Поняття «мотив» та «мотивація». Мотивація як педагогічна категорія. Компетентності (ключові та предметні). Наскрізні змістові лінії. Поняття «стимулу» та «потреби». Мотивація 2.0: злет і падіння. Особистісний та ситуаційний чинник. Мотиваційний компонент на уроках іноземних мов. Мотив, стимул, потреба, мотивування. Види мотивів навчання та стимулів навчання. Мотиваційна поведінка. Причини пасивності учнів.

Модель поведінки вчителя на уроці при досягненні позитивної мотивації в учнів.

Рекомендації щодо створення мотиваційних моментів уроку. Фактори формування позитивної (внутрішньої) мотивації учнів. Інноваційні методи та прийоми розвитку позитивної мотивації учнів на уроках іноземних мов.

Тема 2.2. Оцінювання результатів навчання учнів у Новій українській школі

Сучасні підходи до оцінювання результатів навчання учнів у Новій українській школі. Мета, функції та принципи оцінювання. Формувальне та підсумкове оцінювання. Взаємозв'язок очікуваних результатів навчання, навчальної діяльності та оцінювання.

Особливості оцінювання іншомовної комунікативної компетентності учнів. Оцінювання говоріння, аудіювання, читання та письма. Розроблення критеріїв оцінювання відповідно до визначених результатів навчання. Використання рубрик, чеклістів, самооцінювання та взаємооцінювання. Надання конструктивного зворотного зв'язку. Використання результатів оцінювання для коригування освітнього процесу та побудови індивідуальної траєкторії навчання учнів.

Тема 2.3. Комунікативно-діяльнісний підхід як основа формування іншомовної компетентності

Сутність і принципи комунікативно-діяльнісного підходу до навчання іноземних мов. Іншомовна комунікативна компетентність та її складники. Організація навчання іноземної мови через активну мовленнєву діяльність учнів. Практична спрямованість іншомовної освіти.

Створення реальних і змодельованих комунікативних ситуацій на уроці. Використання рольових ігор, діалогів, дискусій, проблемних і ситуаційних

завдань. Організація парної та групової взаємодії. Інтегрований розвиток умінь говоріння, аудіювання, читання та письма. Роль учителя як організатора, фасилітатора та партнера в іншомовній комунікації.

Тема 2.4. Інтегроване навчання та CLIL на уроках іноземних мов

Інтегрований підхід до навчання іноземних мов у контексті Нової української школи. Сутність предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), його мета, принципи та можливості використання в базовій середній освіті. Поєднання предметного змісту та іншомовної комунікації.

Основні компоненти CLIL: зміст, комунікація, пізнання та культура. Добір навчального матеріалу відповідно до мовного рівня учнів. Інтеграція іноземної мови з іншими освітніми галузями. Розроблення інтегрованих завдань і фрагментів уроків. Використання візуальної підтримки, автентичних матеріалів та цифрових ресурсів. Переваги й можливі труднощі впровадження CLIL.

Тема 2.5. Цифрові інструменти та технології штучного інтелекту на уроці іноземної мови

Можливості цифрових технологій для організації сучасного іншомовного освітнього процесу. Добір цифрових платформ, онлайн-сервісів та інтерактивних ресурсів відповідно до дидактичної мети. Використання цифрових інструментів для розвитку говоріння, аудіювання, читання й письма, організації взаємодії, оцінювання та зворотного зв'язку.

Можливості технологій штучного інтелекту в професійній діяльності вчителя іноземної мови. Використання ШІ для створення й адаптації навчальних матеріалів, диференціації завдань, генерування текстів, діалогів, вправ і ситуацій для іншомовного спілкування. Формування в учнів відповідального ставлення до використання технологій ШІ. Академічна доброчесність, інформаційна безпека та етичні аспекти використання цифрових технологій.

Тема 2.6. Проєктні технології та розвиток критичного мислення на уроках іноземних мов

Проєктна діяльність як засіб формування ключових компетентностей та іншомовної комунікативної компетентності учнів. Види навчальних проєктів та етапи їх реалізації. Визначення проблеми, мети, завдань і кінцевого продукту проєкту. Організація індивідуальної та командної роботи учнів.

Розвиток критичного мислення засобами іноземної мови. Методи й прийоми роботи з інформацією, формування вмінь аналізувати, порівнювати, аргументувати, ставити запитання, формулювати власну позицію та робити висновки. Робота з автентичними текстами й медіаматеріалами. Поєднання проєктного навчання з розвитком медіаграмотності, творчості, комунікації та співпраці.

Тема 2.7. Можливості для саморозвитку педагогічних працівників

Безперервний професійний розвиток педагога як складова професійної діяльності. Самооцінювання професійних компетентностей, визначення

професійних потреб, сильних сторін і напрямів подальшого розвитку. Проєктування індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Формальна, неформальна та інформальна освіта як можливості професійного вдосконалення. Участь у програмах підвищення кваліфікації, професійних спільнотах, тренінгах, вебінарах, конференціях, міжнародних освітніх програмах і проєктах. Використання цифрових освітніх платформ та іншомовних ресурсів для самоосвіти. Професійна рефлексія, обмін педагогічним досвідом і поширення власних успішних практик.

Тема 2.8. Рефлексія як складова сучасного уроку: методи та прийоми рефлексії

Поняття педагогічної та навчальної рефлексії. Місце рефлексії в структурі сучасного уроку іноземної мови. Значення рефлексії для усвідомлення учнями власних результатів, труднощів, навчального прогресу та визначення подальших цілей. Види рефлексії та особливості їх використання на різних етапах уроку. Індивідуальна, парна та групова рефлексія. Вербальні, візуальні, письмові та цифрові методи й прийоми рефлексії. Використання рефлексивних запитань, чеклістів, шкал самооцінювання, коротких письмових висловлювань та інтерактивних цифрових інструментів. Рефлексія вчителя щодо ефективності проведеного уроку та використання її результатів для вдосконалення професійної діяльності.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Практичне завдання 1.

Тема. Створення сучасного навчального кейсу з іноземної мови для учнів 7–9 класів.

Мета: удосконалити здатність педагогічних працівників добирати та застосовувати сучасні методи, технології й цифрові інструменти для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів відповідно до вимог Нової української школи.

Завдання:

1. Оберіть тему з модельної навчальної програми з іноземної мови для 7–9 класів та визначте очікувані результати навчання учнів.

2. Доберіть або створіть автентичний навчальний матеріал відповідно до обраної теми (текст, відео, аудіоматеріал, інфографіку, допис, оголошення, діалог тощо).

3. Розробіть на його основі 3–5 взаємопов'язаних комунікативних завдань, спрямованих на розвиток іншомовної комунікативної компетентності та активне використання іноземної мови учнями.

4. Інтегруйте в навчальний кейс один із сучасних підходів або інструментів: CLIL, проєкту технологію, технологію розвитку критичного мислення, цифровий сервіс або технологію штучного інтелекту. Обґрунтуйте доцільність його використання.

5. Розробіть інструмент формувального оцінювання результатів діяльності учнів (критерії, рубрику, чекліст, шкалу самооцінювання або взаємооцінювання).

6. Здійсніть коротку професійну рефлексію: визначте, як запропонований навчальний кейс сприятиме розвитку іншомовної комунікативної компетентності, самостійності та пізнавальної активності учнів.

Формат виконання: навчальний кейс у форматі MS Word, PDF або електронної презентації (до 5 сторінок/слайдів).

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Компетентнісний потенціал іншомовної освіти в Державному стандарті базової середньої освіти.

2. Комунікативно-діяльнісний підхід і принципи побудови сучасного уроку іноземної мови.

3. Особистісно орієнтований підхід і дитиноцентризм у навчанні іноземних мов.

4. Формування іншомовної комунікативної компетентності: мовна, мовленнєва, соціолінгвістична та прагматична складові.

5. Розвиток говоріння, аудіювання, читання і письма в умовах компетентнісного навчання.

6. CEFR як орієнтир для планування результатів та оцінювання іншомовної компетентності.

7. Формувальне оцінювання та ефективний зворотний зв'язок на уроці іноземної мови.

8. CLIL як засіб інтеграції предметного та мовного навчання.

9. Проектна діяльність як засіб розвитку іншомовної комунікації та ключових компетентностей.

10. Розвиток критичного мислення та медіаграмотності засобами іноземної мови.

11. Формування міжкультурної компетентності та подолання стереотипів.

12. Автентичні матеріали: критерії добору, адаптації та методичного використання.

13. Цифрові інструменти для розвитку іншомовної компетентності.

14. Педагогічні можливості та етичні обмеження використання штучного інтелекту в іншомовній освіті.

15. Рефлексія учня і вчителя як умова підвищення якості іншомовного навчання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII «Про освіту», із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
2. Закон України від 16.01.2020 № 463–IX «Про повну загальну середню освіту», із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 № 1062 «Про затвердження Положення про ліцей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1062-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394, із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93546/ (дата звернення: 02.09.2025).
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.09.2024 № 1277 «Про внесення змін до Положення про атестацію педагогічних працівників», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.10.2024 за № 1634/42979. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1634-24#n4> (дата звернення: 02.09.2025).
9. Наказ МОН України від 20.08.2025 № 1163 «Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025–2030 роки». С. 217–284. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky> (дата звернення: 02.09.2025).

Основна література

1. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/novyny-posylannia/konceptualni-zasadi-informaticnoyi-osvitnoyi-galuzi.pdf> Концептуальні засади мовно-літературної (іншомовна освіта) освітньої галузі / Міністерство освіти і науки України [25 вересня 2025 р.]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/novyny-posylannia/konceptualni-zasadi-informaticnoyi-osvitnoyi-galuzi.pdf> (дата звернення: 26.09.2025).
2. НУШ: базова середня освіта : путівник онлайн-курсу. Київ : Освіторія, 2023. 91 с. URL: <https://nushub.org.ua/resource/putivnyk-onlajn-kursu-nush-bazova-serednya-osvita/> (дата звернення: 02.09.2025).
3. Освіта для життя. Комплексна політика для підсилення реформи НУШ. URL: <https://educationforlife.mon.gov.ua/> (дата звернення: 12.09.2025).

Додаткова література

1. Поліщук С. А. Розвиток алгоритмічного мислення у школярів. Науковий вісник ХДУ, серія: Педагогічні науки, 2021. С. 110–120.
2. Щетина Т., Гашенко О. Психологічні аспекти навчання учнів у цифровому середовищі. Педагогічні науки, 2024, № 4. С. 45–56. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua>
3. Стоколос-Ворончук О. О., Короленко В. Л. Цифрові інструменти та онлайн платформи у навчанні іноземних мов. Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка», 2024, № 2, С. 480–495.
4. Бутенко А., Мороз В. Інтеграція нейромереж і ШІ в шкільне навчання іноземних мов. Київ, 2023. 150 с.